

med en ganske enkelt Udtagelse at tage Lovforlaget i dens Helhed, saaledes som det laa, og da se, hvad der kunde gjøres under Sagens videre Gang i Thinget enten med eller uden Udvalg; der vilde jo altid blive Leilighed til at konferere med de ærede Forslagsstillere, selv om intet Udvalg sattes. Jeg troede, at det var den Maade, hvorpaa man bedst fremmede Sagen, at den stod, om jeg saa maa si, eren, saaledes som den vilde have staaet, dersom den var kommen til 2den Behandling i forrige Samling. En partiel Forandring, hvorved man dog ikke vilde være istand til at forlade Hovedprinciperne, hvor jeg ikke vilde have fremmet Sagen. Det stod for mig, som om der snarere var Mulighed for, at man kunde forenes om Sagens videre Fremme, desom jeg optog, om jeg saa maa si, Lovforlaget, saaledes som det var kommet fra det andet Thing, og man da saae, hvorledes Forholdet videre udviklede sig. Det er Grunden til den Form, hvori Forslaget er forelagt; det kunde ikke falde mig ind at bruge det Udtryk, det ærede Medlem valgte for at betegne den Maade, hvorpaa jeg har stillet mig til Sagen, men det var denne Uttring af det ærede Medlem, hvortil jeg her sigter, der bringer mig til at give en almindelig Forklaring af, hvorfor jeg ansaar det for rigtig, at Sagen blev fremmet, saaledes som den forelaa forrige Gang. Der er ved Siden af denne Bemærkning endnu kun en, jeg ønsker at gjøre, og det er om Forslagets Forhold til Grundloven. Det er ganske rigtig, som et andet æret Medlem (Winther) sagde, at det er lang Tid siden, at Grundloven gav en Bestemmelse om dette Punkt, uden at denne Grundlovsbestemmelse er gennemført, det er endog et Aar længere, end han sagde, vi skrive jo nu 1871. Spørger man om Grunden til denne lange Tid, da turde vel Get af To være Tilfældet, nemlig, enten at der ikke lægges megen Vægt paa disse Grundlovsbestemmelser Gennemførelse fra Rigsdagens Side, eller ogsaa at man ikke vil lade sig nøje med Gennemførelsen af den Tanke, der er nedlagt i disse Grundlovsbestemmelser, men lægger noget Mere deri, end der tilsigtedes i 1849. Jeg skal ikke nærmere gaa ind paa, hvorledes det dermed kan forholde sig,

men jeg vil dog si, at dette, at man har en Grundlovsbestemmelse som Afgangspunkt for et Lovforslag, giver en særegen Styrke for Den, der skal gennemføre Forslaget i fuld Overbevisning om, at han med de Bestemmelser, som findes i et saadant Lovudkast, virkelig har holdt sig strengt og nøiagtigt til Grundloven. Det falder mig ikke ind at si, at ikke Andre kunde med Hensyn til Indholdet af den meget omtalte Grundlovsparagraf have en afvigende Opfattelse, som forekommer dem at være støttet paa meget gode Grunde. Men jeg har for min Del en meget ren, klar og bestemt Overbevisning om Betydningen af disse Ord „skal kunne“, hvortil der idag atter er henvist. Det er tilstrækkelig udviklet tidligere og idag paany antydet, hvilken Opfattelse af Grundlovsbestemmelsen Lovudkastet er bygget paa, nemlig at det skal ved Lovbestemmelse ordnes, hvorledes disse Giendomme kunne gaa over til fri Eiendom, men ikke hvorledes de skulle overgaa dertil. Jeg har tidligere sagt, og jeg gjentager det, at jeg helt vel veed, at Grundloven derfor ikke forbyder videregaaende Bestemmelser; men saasnart man forlader det, der utvivlsomt ligger i Grundloven, saa staaer man ligeoverfor en Mangfoldighed af uforenelige, indbyrdes modstridende Meninger; der er — det kan dog ikke være Noget ubekendt — her i Landet andre Meninger om Rytten og Dnsfæltigheden af flere Giendomme end de, der idag ere blevne udtalte her i Thinget af ærede Medlemmer; men saalænge jeg holder mig til Grundloven, kan jeg slaa den Modstand ned, som gjøres selv imod et saadant Forslag, som det foreliggende, og denne Modstand er ikke saa ganske ringe, men den er efter min Overbevisning ikke berettiget. Saasnart jeg derimod gaar udenfor Grundlovsbestemmelsens Bud, saa staaer jeg ligeoverfor en Mangfoldighed af forskellige mer eller mindre berettigede Indvendinger, saa er Sagen prisdgivet for mangfoldige modstridende Meningers verlende Indflydelser, saa har den Minister, som vilde indlade sig paa et saadant videregaaende Forslag, ikke den Støtte, som ligger i at holde sig til en Grundlovsbestemmelse, saaledes som den efter hans klare Overbevisning maa forstaaes. Det er det Synspunkt,